

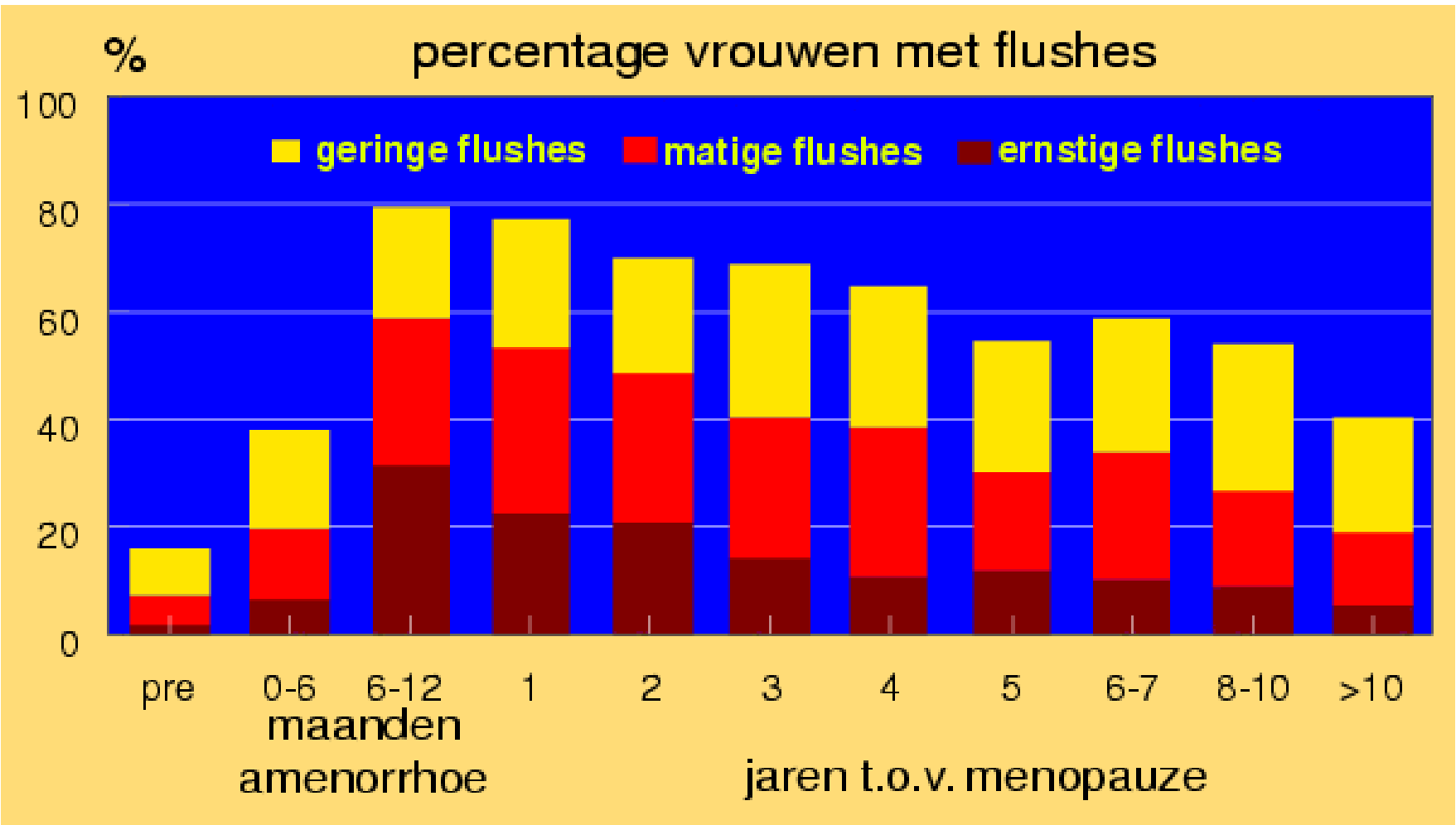
Postmenopauzale Opvliegers

Petri Kox-van Gastel
Internist-endocrinoloog
18 juni 2015

Opvliegers

- Introductie en huidige behandelopties
- HRT
- Etiologie opvliegers
- LHRH antagonisten
- Opvliegers meten
- Stellatum-ganglion blokkade
- Conclusies
- Discussie

Introductie

Introductie

Borstkanker

- Inductie menopauze door chemotherapie/chirurgie
- Verergering door tamoxifen/aromatase remmers
- Ernstige PMP opvliegers: 50%
- PMP opvliegers intolerabel: 20%

Introductie

Behandelingsopties

- Hormonale Replacement Therapy
- SSRIs
- Clonidine
- Gabapentin

HRT

- Verhoogd risico op hart- en vaatziekten en borstkanker.
 - Verschil oestrogenen versus combinatie met progestageen
 - > Zonder progestageen verhoogd risico op endometriumcarcinoom als uterus aanwezig
- Oraal/transdermaal?

Risico op borstkanker

- Oestrogenen: RR 1,30
- Oestrogenen/progestagenen: 2,00
- Dosering en schema geen significante verschillen
- Oraal 1,32, transdermaal 1,24
- 10 jaar gebruik HRT: 5 extra kankerdiagnoses per 1000 gebruikers

Risico op stroke

- Transdermaal HRT: RR 0,95
- Oraal: RR 1,28

HRT

- Nieuwe richtlijn ECE: stop bij 60 jaar/10 jaar PMP
- Evt diagnostisch gebruiken

Overige opties:

- Placebo-effect: 25%
- Clonidine: 0,05-0,075 mg 2dd1
- Venlafaxine 75 mg 1dd1
- Gabapentin: 300 mg, tot 3dd1
- Alternatieve therapieën (accupunctuur/dr vogel/soja etc.)
- Vermijd overmatig kruiden/alcohol/koffie, laagjes dragen

Behandelingsopties

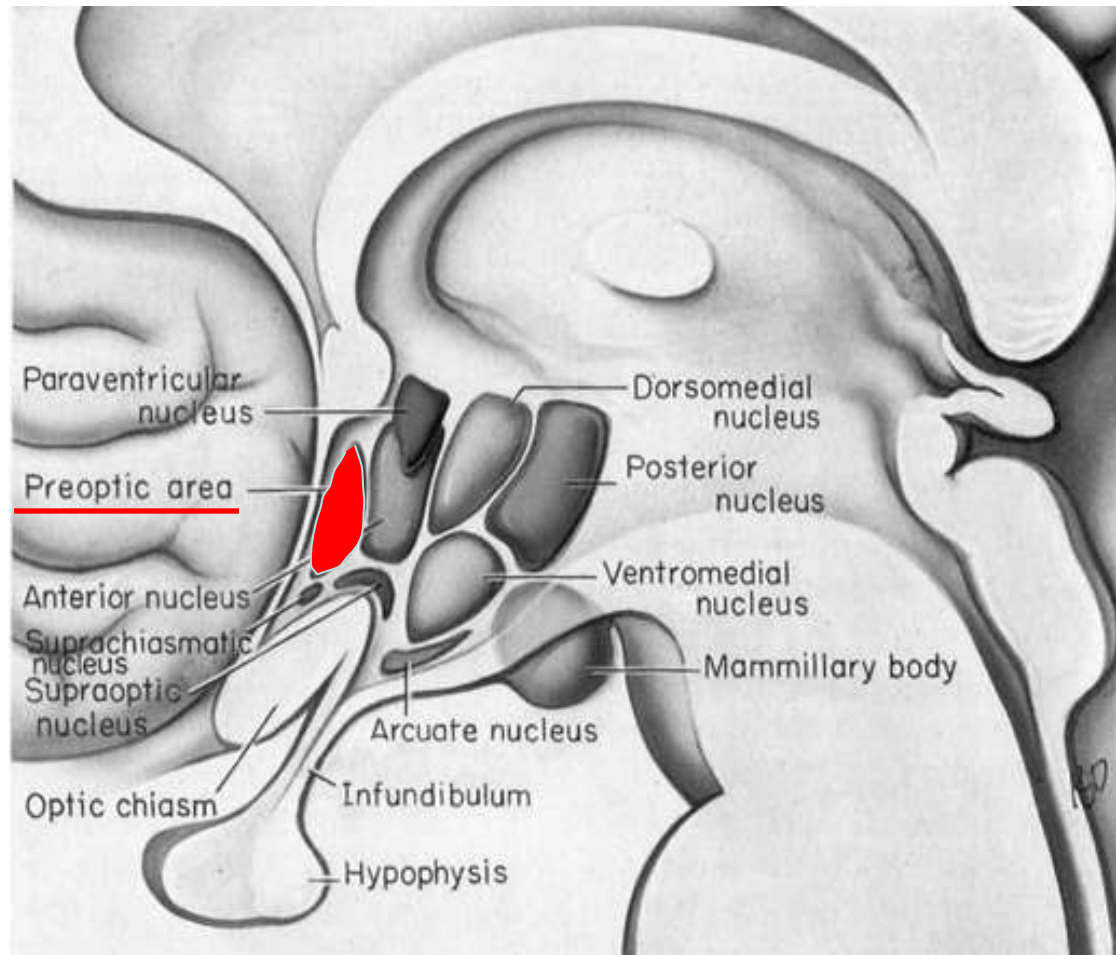
Bloed prikken?

- Goede anamnese essentieel
- Als typisch verhaal geen indicatie bloedonderzoek
- FSH/LH evt na uterusextirpatie zinvol
- Niet typisch: evt HRT diagnostisch, TSH, tryptase, catecholamines, 5 HIAA's, calcitonine, LH, FSH, Oestradiol

Etiologie

- **Ovarieel falen** => Oestrogeen deficiëntie
=> Verhoogd LH en FSH
- Tijdsrelatie tussen LH piek en PMP opvlieger
- **LH niet verantwoordelijk voor Opvliegers:**
 - Opvliegers blijven bestaan na hypofysectomie
 - Opvliegers persisteren na complete remming van LH secretie door LHRH agonist

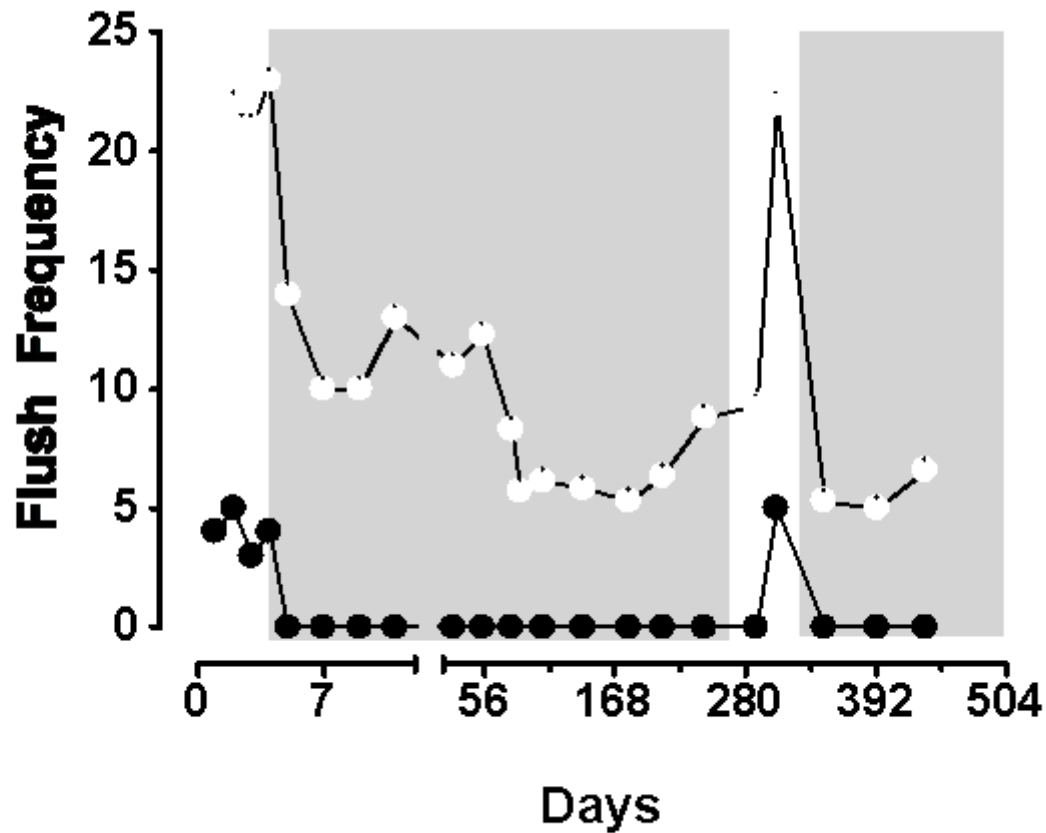
Opvliegers en Temperatuur

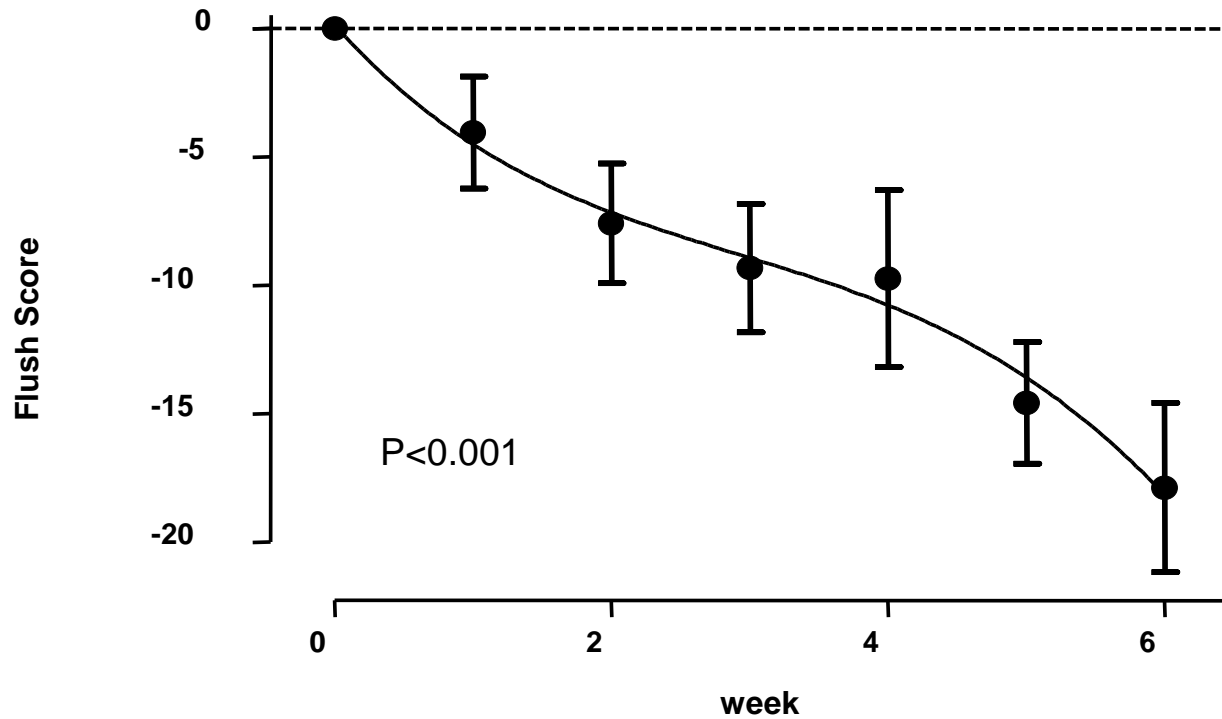
Hypothese 1

**LHRH receptor blokkade
vermindert postmenopauzale
opvliegers**

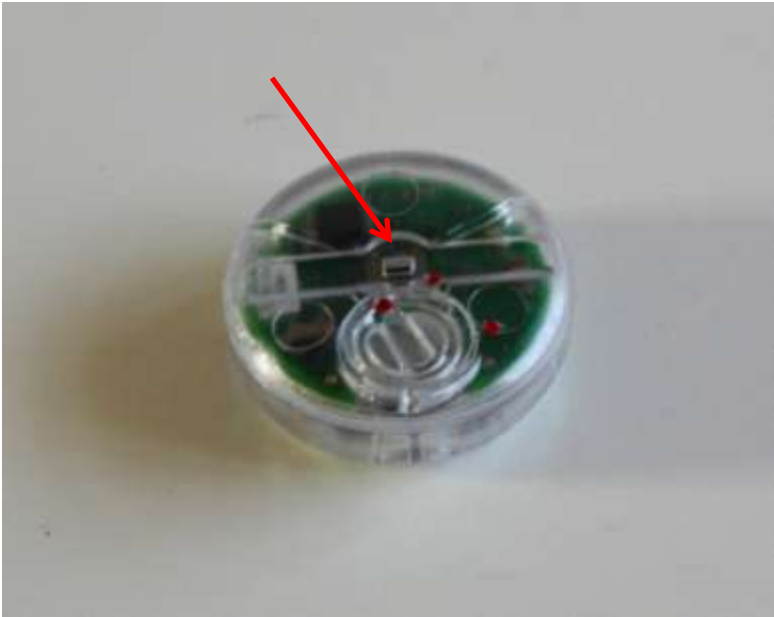
Lange termijn respons

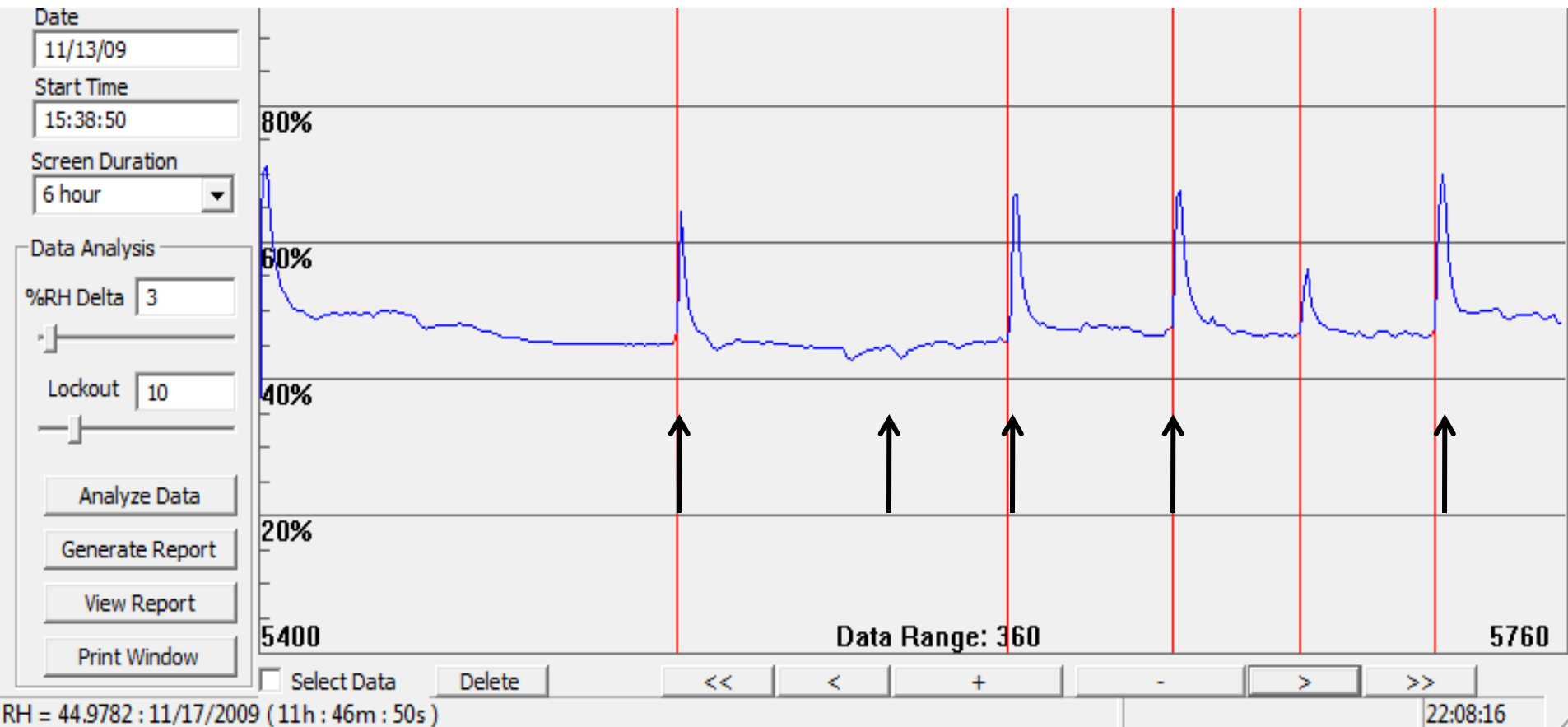
LHRH antagonistien n=10

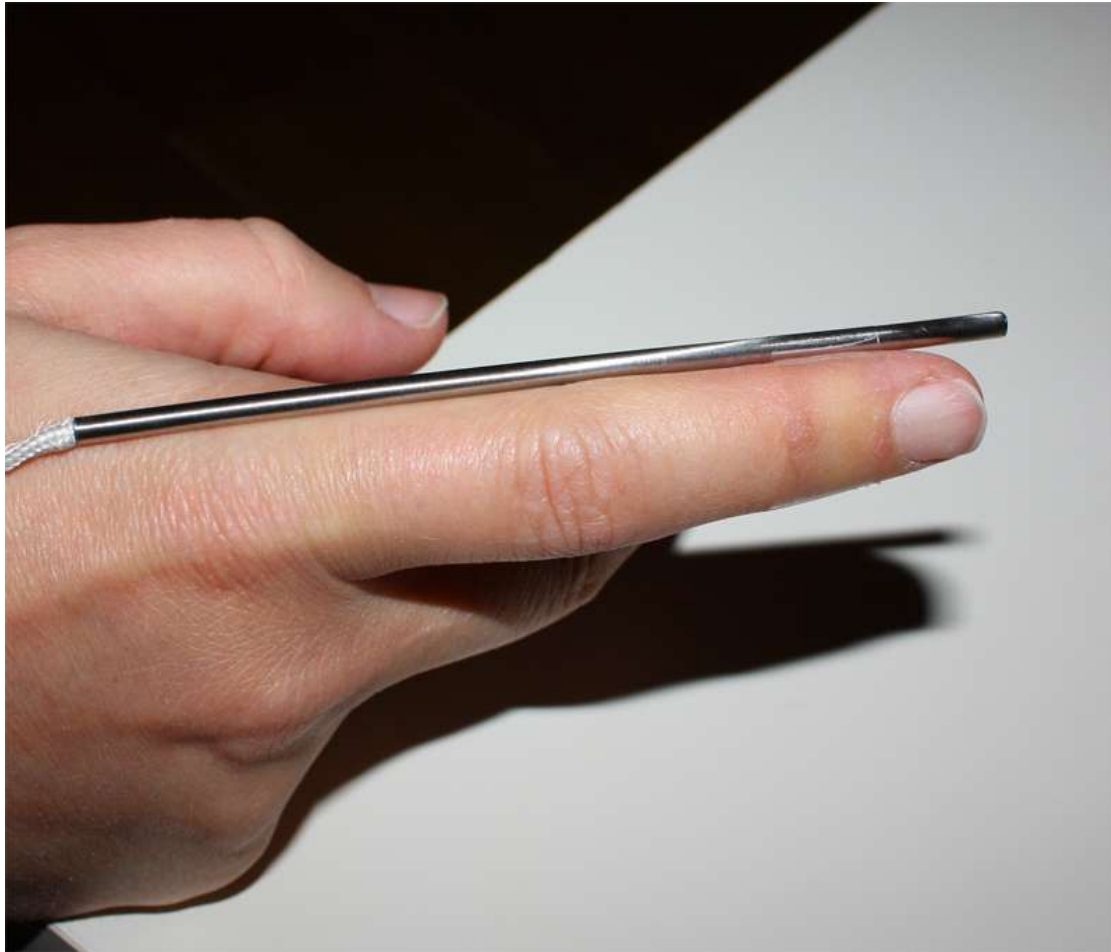
Hot Flush Recorder

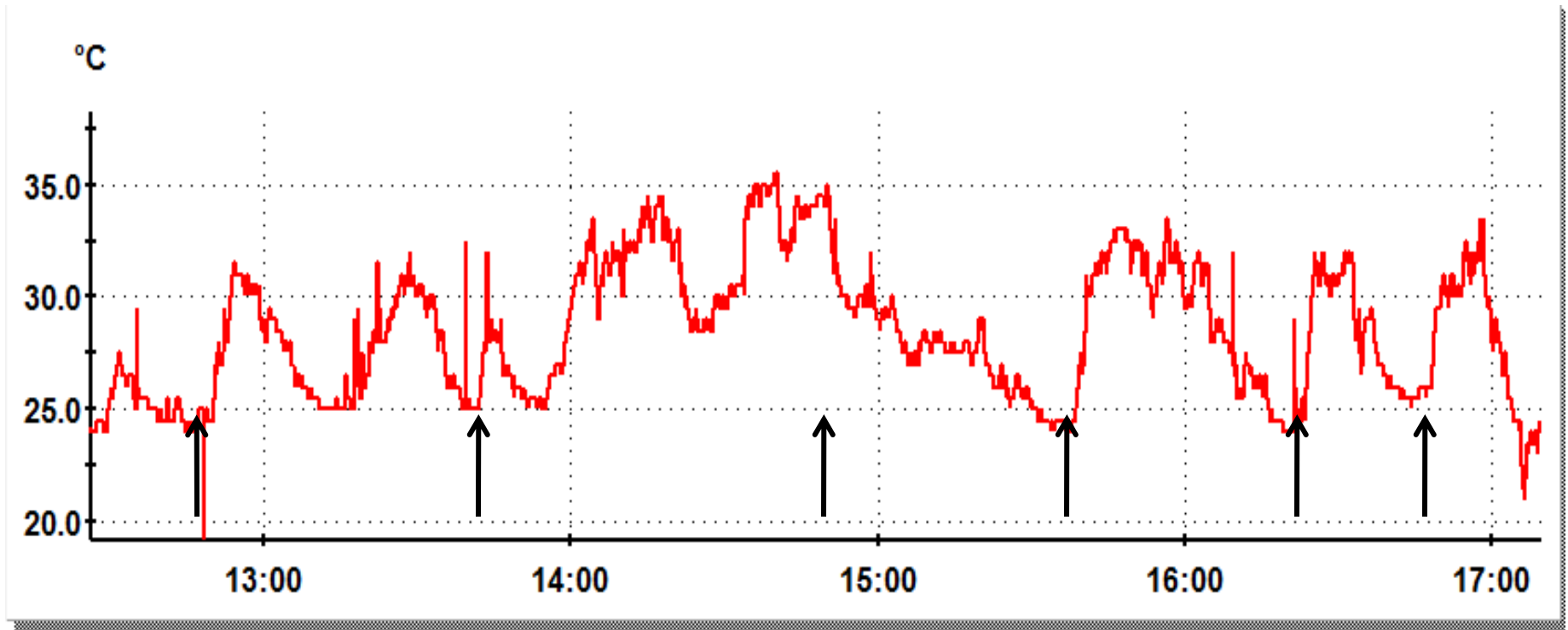
Hot Flush Recorder

Thermometer

Resultaten thermometer

Conclusies

- ✓ LHRH receptor blokkade vermindert postmenopauzale opvliegers
- ✓ LHRH zou een rol kunnen spelen in etiologie opvliegers

Hypothese 2

**Stellatum-ganglion blokkade
vermindert postmenopauzale
opvliegers**

Stellatum ganglion blokkade

- blokkade sympathische grensstreng t.h.v. C6
- indicaties:
 - pijn hoofd, nek, arm, bovenste thorax
 - temperatuurverschil hand
 - hyperhydrosis palmaris
 - CRPS

 - Opvliegers???
- Ganglionectomie bij ratten beïnvloedt LHRH concentraties in hypothalamus

Effects of stellate-ganglion block on hot flushes and night awakenings in survivors of breast cancer: a pilot study

Eugene G Lipov, Jaydeep R Joshi, Sarah Sanders, Kris Wilcox, Sergei Lipov, Hui Xie, Robert Maganini, Konstantin Slavin

Lancet Oncol 2008; 9: 523–32

Stellatum ganglion blokkade

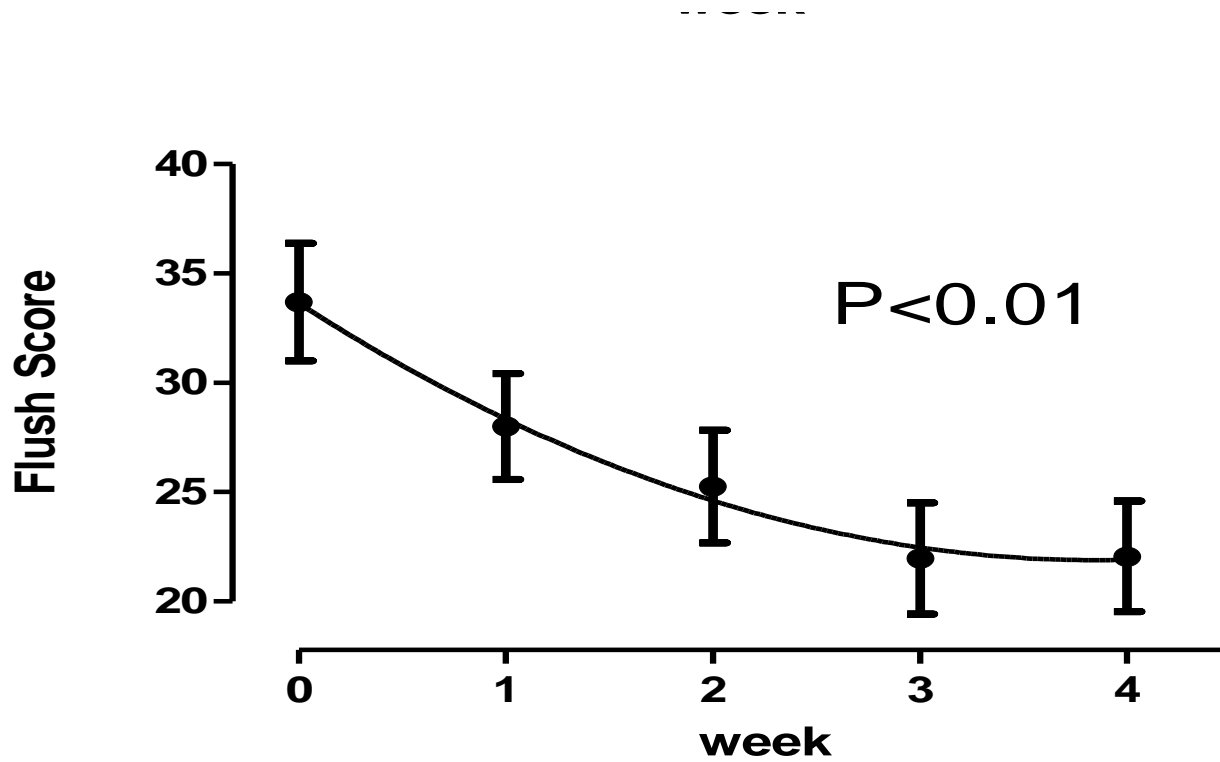

Stellatum ganglion blokkade

Horner Syndrome

Conclusies

- Opvliegers zijn een groot probleem
- Etiologie is niet duidelijk, mogelijke rol LHRH?
- Oestrogeen/progestageen kan als goed afgewogen voor beperkte tijd
- Alternatieven nog altijd minder goed, maar wel aanwezig!
- PS: vergeet de mannen niet!

Verwijzen?

- Gynaecoloog/endocrinoloog?
- Samenwerking belangrijk, ook met anesthesie?